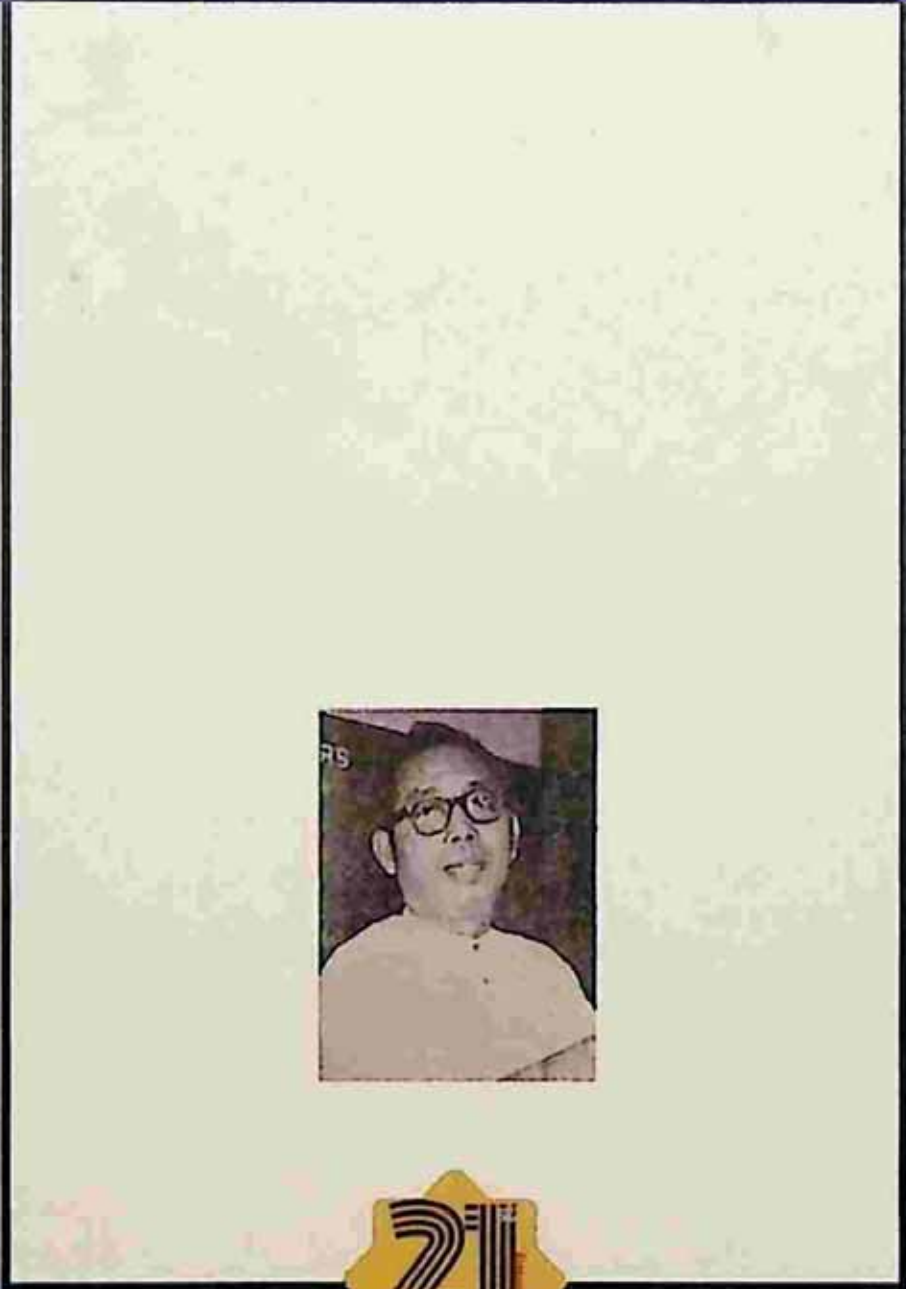

၇၀၆

၇၆

စာပေဆွေးနွေးပွဲ

စာပေမူတိုက်

၁၉၇၄ ဇူလိုင်လ ၂၁ရက်၊ စနေနေ့က
ရန်ကုန်မြို့၊ ဝိုင်အမ်စီအေခန်းမ၌ ကျင်းပသော
စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာ ဇဝနနှင့်
စာဖတ်ပရိသတ်များ၊ လေ့လာသူများပါဝင်သည့်
'စာပေဆွေးနွေးပွဲမှတ်တမ်း'

ZWN0004

1,300.00KS

စာပေဆွေးနွေးပွဲ၊ ဇန်နဝါရီလ

စာမျက်နှာ ၁၂၀ မျက်နှာ၊ ၁၁ ဧည့်သည် x ၁၉ ဧည့်သည်

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)

၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း

ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)

၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း

၂၀၂၀၊ ဩဂုတ်လ၊ တစ်ဦးတည်းပထမအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀

၂၀၁၁၊ ပုဂံစာအုပ်တိုက်၏ ပထမအကြိမ်ပုံနှိပ်

ရောင်းစျေး ၁၃၀၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705

www.facebook.com/SKCCmyanmarbook

www.skccmyanmarbook.com

ဝေဒနာ အမှာ

စာပေရေးရာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဝိုင်အမ်စီအေခန်းမတွင် ကျွန်တော် ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသည့်အလှည့်တွင် မေးခွန်းလွှာ ၃၈ စောင် ရပါသည်။ ထိုမေးခွန်းအားလုံးသည် စာပေရေးရာနှင့် ဆိုင်သည်ချည်း မဟုတ်ပါ။ အချို့သော မေးခွန်းများမှာ ဗဟုသုတအလို့ငှာ သိရှိမှတ်သားလို၍ မေးကြသည့် မေးခွန်းများ ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ-နတ်အကြောင်း၊ ကုလားတိန်အကြောင်း၊ ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံနှင့် သတင်းစာလွတ်လပ်ခွင့် စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းသို့မေးမြန်းရာတွင် နိုင်ငံရေးနှင့်စပ်လျဉ်းသော ကိစ္စများမှလွဲ၍ ကျန်အားလုံးကို ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ဖြေကြား ပြောဆိုခဲ့ကြသမျှတို့ကို အသံဖမ်းယူထားခဲ့ရာ ထိုအသံဖမ်းတိပ်ခွေများထဲမှ ပြောကြားချက်များကို ပြန်၍ ရေးကူးသည့်အခါ တိပ်ခွေက တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက်၊ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အပြောင်းတွင် အသံဖမ်းခဲ့ရာဘဲ လွတ်သွားသည်များ ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထို့ပြင် နောက်ပိုင်း ဟောပြောချက်များကို တိပ်ခွေအသေးမှ တိပ်ခွေအကြီးသို့ ပြောင်း

ယူရာတွင် ချွတ်ယွင်းချက်ရှိခဲ့၍ အသံများ မပီမသဖြစ်ကာ နားထောင်၍မရအောင် ဖြစ်သွားပါသည်။

သို့ပါ၍ ကျွန်တော့်ပြောပြချက်များကို ပြန်၍ရေးကူး ရာတွင် အချို့ကိုသာ မူလပြောဟောခဲ့သည့်အတိုင်း အတိ အကျ ရေးကူးနိုင်ခဲ့ပြီး အချို့ကို တစ်ပိုင်းတစ်စသော်လည်း ကောင်း၊ လုံးဝသော်လည်းကောင်း ကူးယူမရသဖြင့် မေးခွန်း လွှာများကို ပြန်၍ကြည့်ကာ အသစ်ပြန်လည် အဖြေပေးခဲ့ရ ပါသည်။

မူလ အဖြေအချို့မှာတော့ စကားပိုများ ပါနေသည့် အတွက် တည်းဖြတ်ပြီး အချို့ကိုမူ အနည်းငယ် ဖြည့်စွက် ဖြေကြားမှ ပိုမိုရှင်းလင်းမည်ဟု ယူဆကာ ဆွေးနွေးပွဲတွင် ပြောကြားစဉ်က မပါဝင်ဘဲ မေ့ကျန်နေခဲ့သည့် အကြောင်း အချက်များကို ထပ်လောင်းဖြည့်စွက် ရေးသားခဲ့ရပါသည်။

ထို့ပြင် စာအုပ်စာတမ်းအဖြစ် ယခုပြန်လည်ရေးသား သည့်အခါ ယခင် ပြောစဉ်ကကဲ့သို့ မေးခွန်းလွှာများကို ရရှိ သည့် အစီအစဉ်တိုင်းမဟုတ်ဘဲ အကြောင်း တူရာတူရာ စုပေါင်းကာ သင့်လျော်သလို ရှေ့နောက် နေရာချထား စီစဉ်ခဲ့ ရပါသည်။

မူလဆွေးနွေးပွဲဖြေကြားခဲ့စဉ်က အချို့သောအကြောင်း အရာတို့မှာ စာပေနှင့် မဆိုင်သော်လည်း ဗဟုသုတအဖြစ် ပြောကြားခဲ့ရပါသည်။ ယခု စာအုပ်စာတမ်းအနေဖြင့် ရေး သားစီစဉ်ရာ၌မူ စာပေကိစ္စ မဟုတ်သည့်အတွက် ထိုဖြေကြား ချက်များကို မထည့်သွင်းဘဲ ထားလိုက်ပါသည်။

မေးခွန်းလွှာအမှတ် ၃၆ ဖြေကြားချက်မှာ အသံဖမ်း

ယူရာတွင် ပျက်သွားသည့်အပြင်၊ ထိုမေးခွန်းလွှာလည်း ပြောဟောနေစဉ်က လွင့်ပါး ပျောက်ပျက်သွားသဖြင့် ထိုအဖြေကိုလည်း မထည့်သွင်းနိုင်ဘဲ ရှိရပါသည်။ မေးခွန်းလွှာ အမှတ် ၃၈ မှာ ဆရာကြီးပီမိုးနင်း၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို အကျဉ်းချုပ်ပြောပြရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဆွေးနွေးပွဲတွင် မေးခွန်းရှင် ကျေနပ်စေရန် ဆရာပီမိုးနင်း၏အကြောင်းကို အနည်းငယ်မျှ ပြောပြခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤစာတမ်း၌ မထည့်လိုက်တော့ပါ။ ထိုသို့ မထည့်ရခြင်းမှာ အသံဖမ်းထားသည့် တိပ်ခွေ ပျက်သွား၍ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင်လည်း ဆရာပီမိုးနင်းအကြောင်းကို သူကိုယ်တိုင်ရေးသည့် အတ္ထုပ္ပတ္တိရှိနေသည့်အပြင် စာရေးဆရာတိုက်စိုးကလည်း မကြာမီကပင် ဆရာကြီး၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ပီမိုးနင်း၏အနှစ် ၉၀ အထိမ်းအမှတ် စာအုပ်လည်း ရှိနေပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤစာတမ်းတွင် ထည့်၍ ထူးမည်မဟုတ်သည့်အတွက် ချန်ထားခဲ့ပါသည်။

ပြောစဉ်က ‘အချိန်’ ပြန်ရေးသည့်အခါ ‘နေရာ’ ပြဿနာကြောင့် ဤမျှသာ ဖြေကြားနိုင်ခဲ့သည်ကို ကျေနပ်လက်ခံကြလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။ ။

၈၀၄

ယခုစာအုပ်မှာ တစ်ဦးချင်း၊ တစ်အုပ်ချင်း ပြန်လည်စီစဉ်ထားခြင်းဖြစ်၍ တစ်ဦး တစ်အုပ် ဖြစ်ပါသည်။

mgyoe.com
1 9 1 005

mgyoe.com

စာပေဆွေးနွေးပွဲ

မြန်မာစကားပြေနှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာ၏ ခံယူချက် မည်သို့ ရှိပါသလဲ။ ဆရာ၏ သီးခြားခံယူချက် ရှိပါက ရှင်းလင်းပြပါရန် မေတ္တာရပ်ခံအပ်ပါသည်။

မောင်စပယ်၊ ကန်တော်ကလေး

ဒီမေးခွန်းနှင့်ပတ်သက်၍ မေးသူရဲ့ဆန္ဒမှာ ဘယ်လို ရှိသလဲမသိဘူး။ ကျွန်တော် ယူဆတာကတော့ စကားပြေနဲ့ စကားပြောလို ရေးတဲ့စာတွေအပေါ်မှာ ကျွန်တော့်သဘောထားကိုများ သိလိုရောသလားလို့။

ကျွန်တော်ယူဆတာ လွဲရင်လည်း မေးခွန်းတွေကုန်လို့ အချိန်ရသေးရင် ပြန်ပြီးတော့ ဆွေးနွေးနိုင်ပါတယ်။

မြန်မာစာမှာ မူလအရင်းခံကတော့ စကားပြေနဲ့ လင်္ကာပဲ ရှိခဲ့တာပဲ။ ရှေးက စာတွေမှာတော့ စကားပြေက နည်းပြီး ကဗျာလင်္ကာတွေက များတယ်။ မြန်မာစာမှာ ရှေးအကျဆုံးအဖြစ်နဲ့ တွေ့ရတဲ့ စာကတော့ မြစေတီကျောက်စာ။ အဲဒီကျောက်စာမှာ ရေးထိုးထားတဲ့ မြန်မာစကားပြေကတော့ ရှေးကစာမို့ ရှေးကျတယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့လေ။

အရေးအသားကလည်း တိုတောင်းတယ်။ ဝါကျရှည်ရှည်
ဖွဲ့တဲ့ခေတ် မဟုတ်သေးဘူး။ နောင် အနှစ်တစ်ရာလောက်
ကြာတဲ့အခါမှာ ရေးထိုးကြတဲ့ ကျောက်စာတွေကျတော့
မြန်မာစကားပြေ အရေးအသား တိုးတက်လာတယ်။
ဝေါဟာရတွေ အဖွဲ့အနွဲ့တွေဟာ ကြွယ်ဝလာတယ်။ ဒါပေမဲ့
လင်္ကာတွေလောက် မြန်မာစကား ပီပီပြင်ပြင် မရှိလှဘူး။

အနန္တသူရိယ ရေးခဲ့တဲ့ အလင်္ကာဆိုရင် ဒီကနေ့အထိ
ခေတ်မီတယ်။ အဲသလိုဖြစ်တာဟာလည်း ဒီလင်္ကာကို နှုတ်
တိုက်ကျက်မှတ်ထားကြတာဖြစ်လို့ ခေတ်အလိုက် ပြုပြင်
ပြောင်းလဲခဲ့ကြတာကြောင့်များလား မသိဘူး။ အင်္ဂလိပ်စာ
မှာ ရှိတ်စပီးယားတို့ ချောစားတို့ရဲ့ မူလအရေးအသား
တွေဟာ ယနေ့ ဖတ်ရှုနေကြရတဲ့ စာအတိုင်းမဟုတ်ဘူး။
ရှေးက ရေးထုံးကို ခေတ်နဲ့အညီ ပြင်လာခဲ့ကြတယ်။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ခေတ်အဆက်ဆက်က စာတွေကို
ကြည့်လိုက်ရင် လင်္ကာအရေးအသားက စကားပြေအရေး
အသားထက် သာတာကိုတွေ့ရတယ်။ စကားပြေ ရေးကြ
တဲ့အထဲမှာတောင် ကာရန်နဲ့ လင်္ကာတွေနဲ့ ညှိပုံနေတာ
တွေ့ရတယ်။ အဲသလို တွေ့ရတဲ့ ကာရန်လင်္ကာတွေဟာ
လည်း စကားပြေထက် ချောမွေ့ညက်တာကို တွေ့ရတယ်။

နောက်ပိုင်းမှာ အညွန့်ပေါ်ထွက်စ မြန်မာစကားပြေ
ကို ပျို့၊ ကဗျာ၊ လင်္ကာတွေက လွှမ်းမိုးသွားခဲ့တယ်။ အဲသလို
ပျို့တွေ၊ လင်္ကာတွေ လွှမ်းမိုးနေတဲ့ကြားက မြန်မာစကား
ပြေနဲ့ ရေးထားတဲ့ ရှင်မဟာသီလဝံသရဲ့ ပါရာယနဝတ္ထု
ဟာဖြင့် ရှေးအကျဆုံး မြန်မာစကားပြေဝတ္ထုလို့ အသိအမှတ်

ပြုခဲ့ကြရတယ်။ အဲသည်နောက် မြန်မာစကားပြေအနေနဲ့ စံပြုလောက်အောင် ပေါ်လာတာကတော့ ဦးကုလားရဲ့ ရာဇဝင်ကြီးဖြစ်တယ်။ အရေးအသားမှာ ရိုးရိုးရှင်းရှင်းနဲ့ ခုံညားတယ်။ တည်ငြိမ်တယ်။ ဒီနောက်တစ်ခါ ကုန်းဆောင် ခေတ် စောစောပိုင်းလောက်မှာ စကားပြေနဲ့ လင်္ကာ ရောနှော ရေးသားတဲ့ ရတနာကြေးမုံဝတ္ထုဆိုတာ ပေါ်လာခဲ့တယ်။ အဲဒါကတော့ အပျော်ဖတ်ဝတ္ထုမျိုးပါပဲ။

အဲသည်ကစပြီး စကားပြေအရေးအသား တဖြည်းဖြည်း ခေတ်စားလာတယ်။ စကားပြေနဲ့ ဝတ္ထုကြီးတွေ အများဆုံးရေးခဲ့တာကတော့ မင်းဘူးဆရာတော် ဦးဩဘာသပဲ။ သူက ဇာတ်ကြီးဆယ်ဘွဲ့ထဲက ရှစ်ဘွဲ့ ရေးခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ လည်း တချို့နေရာတွေမှာ လင်္ကာအဖွဲ့အနွဲ့တွေ ပါနေသေးတာပဲ။ ကဗျာ၊ လင်္ကာရဲ့ အရှိန်အဝါဟာ မကုန်သေးဘူး။ မြန်မာစကားပြေပေါ်မှာ အများကြီး လွှမ်းမိုးခဲ့တယ်။

သည့်နောက်မှာ စကားပြေအရေးအသားဘက်ကို အားစိုက်လာကြတာ များသော်လည်း တချို့အရေးအသားတွေဟာ ဝါကျရှည်ကြီးတွေနဲ့ မပြတ်မသား ဖြစ်လာပြန်တယ်။

အဲသလို မြန်မာစကားပြေဟာ အားနည်းနေသေးတဲ့ အတွက် မြန်မာစကားပြေ အရေးအသား တိုးတက်လာစေလိုတဲ့အတွက် ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ အမျိုးသားကျောင်းတွေက အလယ်တန်းမှာ ဝေဿန္တရာကစပြီး အထက်တန်းအဆုံးအထိ ဇာတ်ကြီးဆယ်ဘွဲ့ကို သင်ယူစေခဲ့ကြတယ်။ သည့်နောက် တက္ကသိုလ်မှာ ဦးကုလားရဲ့ ရာဇဝင်ကြီးကို သင်စေ

တယ်။ အဲဒါ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်နဲ့ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်အကြားမှာ စကားပြေ အရေးအသား တိုးတက်မှုအတွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ ကြတဲ့ဟာပါ။

ဒါနဲ့ အားမရသေးလို့ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်နောက်ပိုင်းမှာ စာပေလှုပ်ရှားမှု တစ်ရပ်အဖြစ်နဲ့ တက္ကသိုလ်ကပဲ ခေတ်စမ်း စာပေဆိုတာ အစဖော်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒါဟာလည်း စကားပြေ အရေးအသား တိုးတက်ဖို့၊ ကျစ်လျစ်ဖို့၊ အကြောင်းအရာ ရှာဖွေရေးသားရာမှာလည်း ဆန်းသစ်တဲ့အမြင်နဲ့ ရေးဖို့ ဖြစ် ပါတယ်။

အဲသလို တစ်ခေတ်ထက်တစ်ခေတ် စကားပြေအရေး အသား တိုးတက်အောင် ကြိုးစားခဲ့ကြလို့ ယခုအခါမှာ အများကြီး တိုးတက်လာတာ တွေ့ရပါတယ်။

ယခုအခါမှာတော့ စကားပြေအရေးအသားကနေပြီး စကားပြောနဲ့ ရေးတာမျိုးကိုတောင် တီထွင်လာကြပြန်တယ်။ စတာကတော့ မန္တလေးကပဲ။

အားလုံးက စကားပြေကို စာရေးသလိုရေးကြတယ်။ မန္တလေးကတော့ စကားပြောသလို ရေးတယ်။ ကျွန်တော့် အမြင်အရတော့ စကားပြေနဲ့ ရေးသင့်တာ ရှိသလို၊ စကား ပြောနဲ့ မရေးသင့်တာလည်း ရှိတယ်လို့ ပြောချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ဆိုရင် ‘ဦးလေးပြောမယ်’ တို့၊ ‘ဟဲလို ဗမာ့ခေတ်’ တို့ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်နဲ့ရေးတဲ့ ဆောင်းပါးတွေမှာ ခေါင်းစဉ် ကိုက စကားပြောမယ့်အကြောင်းကို ဖော်ထားတဲ့အတိုင်း စကား ပြောဟန်နဲ့ပဲ ရေးခဲ့တယ်။ အခြားဆောင်းပါးတွေကျ တော့ စကားပြေနဲ့ပဲ ရေးတယ်။

အဲသလိုပဲ သူ့နေရာနဲ့သူ သုံးသင့်တယ်။ ရေးသင့်
တယ်လို့ ကျွန်တော် ယူဆတာပဲ။

ဥပမာ စာအုပ်တစ်အုပ် ကြော်ငြာမယ်ဆိုပါတော့။
လူထုဦးလှရေးသားသော၊ သို့မဟုတ် လူထုဦးလှ၏ အရက်
သမား အမှားတစ်ထောင် ထွက်တော့မည်။ ကြီးပွားရေး
ပုံနှိပ်တိုက်မှ ရိုက်နှိပ်သည်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ ဖတ်လို့ရ
တယ်။ ဒီလိုမဟုတ်ဘဲ လူထုဦးလှရဲ့ အရက်သမား အမှား
တစ်ထောင် ထွက်တော့မယ်။ ကြီးပွားရေးပုံနှိပ်တိုက်က
ရိုက်နှိပ်တယ်ဆိုရင် နားထဲမှာ သိပ်ပြီးတော့ လျှောခနဲမဝင်
ချင်ဘူး။ မောက်မောက်မာမာပြောသလို ဖြစ်နေတယ်။ နောင်
ကို အားလုံးက ဒီလိုလိုက်ပြီး ရေးလာကြရင်တော့ မျက်စိယဉ်
နားပါးသွားမလား မပြောတတ်ဘူး။

အခုအထိတော့ ဒီလိုစကားပြောရေးဟန်မျိုး လိုက်ပြီး
ရေးကြတာ နည်းနေသေးတယ်။

ဒီလိုဖြစ်လာတာက နိုင်ငံခြားမှာ မြန်မာစာသင်ကြား
ပေးနေရသူတွေထဲက လမ်းခင်းပေးခဲ့တာလို့ ကျွန်တော်
နားလည်မိတယ်။ ဟုတ်ပါတယ်။ နိုင်ငံခြားသားတွေမှာ
တော့ ပြောစကားနဲ့ ရေးစကား ခြားနားမှု သိပ်မရှိပါဘူး။
အထူးသဖြင့် 'ဘုရင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား' ဆိုတဲ့ ပါလီ
မန်မှာပြောတဲ့ အင်္ဂလိပ်စကားနဲ့ စကားပြေ အရေးအသားဟာ
အတူတူပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဆင်းရဲသား အောက်တန်းလွှာတွေ
ပြောတဲ့ စကားနဲ့ အင်္ဂလိပ်စကားပြေဟာ တခြားစီပဲ။ သူတို့
စကားနဲ့ရေးရင် တခြားဘယ်သူမှ ဖတ်လို့ရမှာ မဟုတ်ဘူး။

မြန်မာမှာတော့ စာနဲ့ စကားဟာ တခြားစီဖြစ်နေတဲ့

အတွက် စာရေးသလို စကားပြောရင် ရယ်စရာဖြစ်နေလို့ လူမျိုးခြားတွေဟာ မြန်မာစာသင်ရင် ပြောစကားနဲ့ သင်နေရတယ်။ အဲဒါကြောင့် စကားပြောနဲ့ရေးတာဟာ စကားပြောအရေးအသား တိုးတက်မှုလည်း မဖြစ်၊ စကားအပြောအဆို လိမ္မာကျွမ်းကျင်မှုလည်းမဖြစ်စေဘဲ မြန်မာ့နားထဲမှာ မဝင်ဘူး။ မြန်မာစာသင်တဲ့ လူမျိုးခြားတွေအဖို့လည်း ကောင်းတယ်လို့ မြင်ပါတယ်။

*

ပြောစကား၊ ရေးစကားနဲ့ပတ်သက်၍ ထင်မြင်ချက်ပေးပါရန်။

ကိုသောင်းဟန်၊ စကားဝါပင်တန်း

စကားပြောနဲ့ စကားပြောရေးဟန်ကို ရှေးက ပြောပြီးလို့ ထပ်ပြောစရာ လိုတော့မယ်မဟုတ်ပါဘူး။

အခုမေးခွန်းက စကားကို နှုတ်နဲ့ပြောတာနဲ့ စကားကို စာနဲ့ရေးတဲ့အပေါ်မှာ ထင်မြင်ချက်ပေးဖို့ ဖြစ်ရင်တော့ တစ်မျိုးဖြေရမှာပါပဲ။

ပါးစပ်ပြောမှာ နှစ်မျိုးရှိပါတယ်။ အရပ်ပြောနဲ့ ဇာတ်ပြော၊ သို့မဟုတ် အခမ်းအနားဝင်အပြော။ အရပ်ပြောကတော့ ထမင်းစားရေသောက် ပြောနည်းမျိုးစုံပဲ။ ဇာတ်ပြော၊ သို့မဟုတ် အခမ်းအနားဝင်ပြောကတော့ “ကျွန်တော်များအနေဖြင့် အများပြည်သူတို့၏ မေတ္တာရိပ်ကို ခိုလှုံရပါသောကြောင့်” ဆိုတာကို စာသံပေသံတွေ ပါတယ်။ အဲဒါကို အရပ်ပြောနဲ့ ပြောင်းပြီး ပြောမယ်ဆိုရင် “ကျွန်တော်

တို့ကတော့ ပြည်သူ့မေတ္တာကို ခံယူကြရတာမို့” လို့ ပြင်
ပြောရလိမ့်မယ်။

ရေးစကားဆိုတာမှာတော့ ဝတ္ထုထဲမှာ၊ သို့မဟုတ်
ကော်လံဆောင်းပါးထဲမှာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက်
စကားပြောတဲ့ စကားမျိုးဆိုရင် အရပ်ပြောနဲ့ ရေးကြတာပဲ။
ဒီလိုမဟုတ်ဘဲ ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်၊ အကြောင်းအရာတစ်ခုကို
စကားပြောနဲ့ ရေးပြတဲ့အခါကျတော့ အခမ်းအနားဝင်
အပြောမျိုးလည်း မဟုတ်၊ အရပ်ပြောမျိုးလည်း မဟုတ်ဘဲ၊
အရပ်ပြောကို စာပေဆန်အောင် နည်းနည်းကလေး ပြုပြင်
ရေးကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ သည်၊ ၏၊ ၍၊ ၎်၊ သော၊ ကြောင့်
ဆိုတာတွေကို ရှောင်တယ်။ ‘မရှိကြဘူး’လို့ ဆိုမယ့်အစား
‘မရှိကြပါ’ လို့ နည်းနည်းပြင်တယ်။ ရေးရတဲ့နေရာမှာ
စကားပြေထက် စကားပြောလို ရေးရတာက လွယ်တယ်။
စကားပြော ကောင်းသလောက် ပေါ်လွင်အောင် ရေးနိုင်
တယ်။ ဒါပေမဲ့ ခြွင်းချက်နဲ့ပဲ လက်ခံနိုင်မယ်။

*

**ကာရန်မဲ့ကဗျာနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာ့ထင်မြင်
ချက်ကို ရှင်းလင်းပြောပြပါရန်။**

မောင်သက်ဝင်း၊ ကမ္ဘာအေးလမ်း

ကာရန်မဲ့ကဗျာကတော့ ဥပမာ (....) အစရှိတဲ့ နိုင်ငံ
ခြား တိုင်းပြည်တွေမှာ ခေတ်စားနေတာ အတော်ကြာပါပြီ။
ဒီအယူအဆ၊ ဒါမှမဟုတ်၊ ဒီရောဂါဟာ မြန်မာစာပေနယ်ထဲ
ကူးလာတာ မကြာသေးပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ကတော့

ရှေးကျတယ်ပဲပြောပြော၊ ခေတ်နောက်ကျတယ်ပဲဆိုဆို၊
သမားရိုးကျ ရေးပုံရေးနည်းပဲကြိုက်တယ်။

ကဗျာမှာ ကျွန်တော်တို့ သင်ကြား မှတ်သားခဲ့ရတဲ့
အတိုင်းပြောရရင် သီချင်းရယ်၊ လင်္ကာရယ်လို့ ရှိတယ်။
ဒီနှစ်မျိုးစလုံးဟာ ကာရန်နဲ့ဖွဲ့မှ နားမှာ သာယာတယ်။
လင်္ကာနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဝိဂြိုဟ်ကျင်းထားတာလည်း ရှိတယ်
မဟုတ်လား။ အများလည်း သိကြပါတယ်လေ။ ကဏ္ဍ
အလင်္ကာရောတိတိ၊ အလင်္ကာဆိုတာ ကဏ္ဍသုခ*ဖြစ်အောင်
နားကို တန်ဆာဆင်တဲ့ဟာပဲ။ ကာရန်နဲ့မဟုတ်ဘဲ၊ စာနုနု
ကို ကဗျာဆိုရင်တော့ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ မနှစ်သက်ဘူး။
စာနုဟာ စာနုပဲ။ ကဗျာဟာ ကဗျာပဲ။

ကဗျာဟာ ကာရန်နဲ့ စပ်မှ၊ ဆိုမှ နားမှာစွဲတယ်၊
မှတ်မိတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ရှေးက ပျို့၊ လင်္ကာကအစ
ဆေးကျမ်းအထိ ကာရန် လင်္ကာနဲ့ ဖွဲ့ခဲ့ကြတာပဲ။ အဲသလို
ရေးဖွဲ့ခဲ့ကြလို့လည်း နားမှာ စွဲတယ်။ မှတ်မိတယ်။

တစ်ခုတော့ရှိပါတယ်။ ကာရန်ပါရင် ပြီးရောဆိုပြီး
အဓိပ္ပာယ်ရှိရှိ၊ မရှိရှိ နဘောထပ်တွေ များနေတာကတော့
မကောင်းဘူးပေါ့။ တချို့က ဆန်းတွေ၊ ဂိုဏ်းတွေ၊ ကာရန်
တွေ ငဲ့နေရရင် ကိုယ့်အတွေးအခေါ် စိတ်ကူး စိတ်သန်းရှိ
သမျှ မဖော်ထုတ်နိုင်ဘူး။ စာရေးရတာ မလွတ်လပ်ဘူးလို့
ဆိုကြတယ်။

ဒီလိုဆိုရင် ရှေးကစာရေးဆရာကြီးတွေဟာ ဘာ
ကြောင့် ဒီလို အချုပ်အချယ်တွေကြားထဲက စာကြီးပေးကြီး၊

* နားချမ်းသာအောင်

စာကောင်းပေကောင်းတွေ ရေးနိုင်ကြသလဲလို့ မေးစရာဖြစ်
နေတယ်။

ဘာနဲ့တူသလဲဆိုတော့ ရှေးပန်းချီဆရာကြီးတွေရဲ့
လက်ရာကို အမိ မလိုက်နိုင်ကြတော့ ပန်းချီအဆန်းထွင်
ရေးကြတာလို ဖြစ်နေတယ်။

တချို့က ကာရန်ကို တမင်ချိုးဖျက်ပြီး ရေးကြတယ်။
တချို့ကတော့ ကာရန် မပါဘဲ မပါလေဟန် ရေးကြတယ်။
ဥပမာ ဟိုအနားက၊ ယဉ်စစနဲ့၊ အသားဝါလေး၊ ငါမွှေး
လိုက်ချင်လို့ဆိုရင် 'က' နဲ့ 'စ' နဲ့ 'အ' နဲ့ဟာ ကာရန်သင့်
နေတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဆိုလိုက်တဲ့အခါကျတော့ ကာရန်မပါ
သလို၊ မကြာမပြည့်သလို ဖြစ်နေတယ်။

ပြီးတော့ အခုကဗျာရေးနေကြတာတွေဟာ တိုလွန်း
လှတယ်။ ဆိုမယ်မှ မကြံရသေးဘူး ဆုံးနေပြီ။ နောက်ပြီး
ကျွန်တော်တော့ဖြင့် တချို့ကဗျာတွေကို ဖတ်ကြည့်ရတာ
အဓိပ္ပာယ်ကို မပေါ်ဘူး။ ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော်ကတော့
ပန်းချီ ကိုအောင်စိုးကို ချီးကျူးချင်တယ်ဗျာ။ သူပဲ နားလည်၊
သူပဲ သရုပ်ဖော်တတ်တယ်။ သူနားလည်တာသာ ပြောတာ၊
သူရေးတဲ့အရပ်လည်း ကျွန်တော် နားမလည်ဘူး။ သူရေး
တဲ့အရပ်နဲ့ ကဗျာတွေနဲ့တော့ ဟပ်မိသဗျာ။

အခုရေးနေကြတာက သစ်ကိုင်းပေါ် ငှက်ကလေး လာ
နားသည်၊ ငှက်ကလေး ပျံသွားတော့ သစ်ကိုင်းလှုပ်ကျန်ခဲ့
သည်ဆိုသလို တိုတိုပဲ။ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ ကိုယ်ကြိုက်
သလို တွေးယူကြပေါ့လေ။ အချစ်သမားတွေကတော့ ငှက်
ကို ချစ်သူနဲ့တင်စားတာပဲလို့ တွေးယူကြတာပဲ။ ငှက်ကလေး

က ကိုယ့်အသည်းထဲ ခိုလှုံလာပြီး ပြန်ထွက်သွားတဲ့အခါ အသည်းထဲမှာ သွက်သွက်ခါသွားတယ်လို့ ဆိုကြမှာပေါ့။

ဒီခေတ်မှာ လေးချိုး၊ ဒွေးချိုး၊ တေးထပ်၊ သဖြန်တွေ ခေတ်မစားတော့ဘဲ၊ လေးလုံးစပ်ကဗျာတွေပဲ အရေးများ တယ်။ ဒါပေမဲ့လည်း လင်္ကာစပ်နည်းဟပ်နည်းနဲ့ အညီ အညွတ် ရေးကြတာများပါတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ဒါမျိုး ပဲ ကြိုက်တယ်။

ဒါကိုတော့ ဒါလောက်ပဲ ပြောပါရစေ။ ဒီကိစ္စဟာ စာရေးဆရာတွေ၊ ကဗျာဆရာတွေ ငြင်းလို့ ခုံလို့ မဆုံးနိုင် တဲ့ ကိစ္စပါ။

ဟိုတစ်နှစ်က မောင်သာရနဲ့ အောင်ဗလနဲ့ ကျွန် တော်နဲ့ မိတ္ထီလာ စာဆိုတော်နေ့ပွဲမှာတောင် ပြောခဲ့ကြ တယ်။ အဲဒီကအပြန် ကျွန်တော်ရယ်၊ မောင်သာရရယ်၊ ဗိုလ်တထောင်က ကိုခင်မောင်ထွေးရယ် ပျဉ်းမနားကို ဆက် သွားပြီး စာပေဟောပြောပွဲ လုပ်ကြပါတယ်။

နောက်နေ့မှာ ကျွန်တော်တို့က စာရေးသူနဲ့ စာဖတ် သူ ဆွေးနွေးပွဲကို ပျဉ်းမနား စာကြည့်တိုက်မှာ လုပ်ဖို့ စီစဉ်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်တွေက စာကြည့် တိုက်ကိုပိတ်ပြီး ရှောင်ရှားနေကြလို့ မဆွေးနွေးခဲ့ကြဘူး။ ဒီလိုဖြစ်ရတာ ပျဉ်းမနားမှာ ကာရန်မဲ့ကဗျာဂိုဏ်းနဲ့ ကာရန် နဲ့ကဗျာဂိုဏ်းဆိုပြီး နှစ်ဂိုဏ်းကွဲနေတယ်။ ပျဉ်းမနားက သမားရိုးကျ ကာရန်ကဗျာသမားတွေ များကြတယ်။ ဒဂုန် နတ်ရှင်တို့၊ ကေအီးအမ် သန်းသန်းတို့၊ ပျဉ်းမနားက နင်းပြား ဆိုတဲ့ ကဗျာဆရာလက်ဟောင်းကြီးတွေဟာ ပျဉ်းမနားက

ထွက်ကြတာတွေပေါ့။

အဲဒီမှာ ကာရန်မဲ့ကဗျာဂိုဏ်းသားတစ်ယောက်ကို ကာရန်ဂိုဏ်းသားတွေက ငလိုက်ချောင်းတံတားပေါ် ခေါ်ပြီး တွန်းချမယ်လုပ်ကြတယ်။ ဟိုလူက ရှိခိုးတောင်းပန်လို့ ချမ်းသာပေးလိုက်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့လက်က လွတ်သွားတော့ သူကလည်း ကာရန်မဲ့ပဲ ပြန်လုပ်တာပဲ။

အဲဒါကြောင့် ဒီကိစ္စ ဆက်ပြီးပြောရရင် ဒီမှာလည်း ကာရန်မဲ့ဆရာတွေနဲ့ နပန်းလုံးနေရမှာမို့ ဒါလောက်ပဲ ပြောပါရစေ။

ဝတ္ထု၊ စာပေနှင့်ပတ်သက်လို့ ခေတ်နှစ်ခေတ် ပိုင်းခြား၍ မေးမြန်းလိုပါတယ်။ စစ်ပြီးစကာလမှ ၁၉၆၁ ခုနှစ်အထိကို ပထမခေတ်၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်မှ ယနေ့အထိကို ဒုတိယခေတ်လို့ ပိုင်းခြားချင်ပါတယ်။ ထို ပထမခေတ်နှင့် ဒုတိယခေတ်မှာ ထွက်ပေါ်လာခဲ့သော ဝတ္ထု၊ စာပေနှစ်မျိုးကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်မည်ဆိုလျှင် ဆရာဝေန် ဘယ်လို သဘောရပါသလဲ။

မောင်ယဉ်စိုး၊ ကန်တော်ကလေး

ကျွန်တော်က စစ်ပြီး ဒီဘက်ခေတ်မှာ ဝတ္ထုအရေးအသား အတော်ကို နည်းသွားပါတယ်။ နည်းသွားတဲ့ အပြင်မှာ ကျွန်တော်က သတင်းစာဘက်ကို လုံးပန်းတာက ပိုပြီးတော့ များပါတယ်။ ပြီးတော့ ကိုယ်တိုင်လည်း အရေးအသား နည်းရုံသာမက တခြားသူများရေးကြတဲ့ ဝတ္ထု

တွေကိုလည်း ကျွန်တော့် အနေနဲ့ စုံစုံလင်လင် မဖတ်မိပါဘူး။ အဲဒါကြောင့် ဒီမေးခွန်းနဲ့ပတ်သက်လို့ပြောရရင်တော့ သိပ်ပြီး ပြေပြေလည်လည် ပြည့်ပြည့်ဝဝ ရှိချင်မှ ရှိပါလိမ့်မယ်။ သို့ပေမဲ့ လက်လှမ်းမီသလောက် ဖတ်ပြီးသမျှ စာတွေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ပြီး ကျွန်တော့်အမြင်၊ ကျွန်တော့် အယူအဆကို တင်ပြပါမယ်။

စစ်ပြီးစခေတ်မှာ စက္ကူက တော်တော်လေး ရှားလေတော့ စာအုပ်ပါးပါးကလေးတွေပဲ ထုတ်နိုင်ကြတယ်။ အဲဒီမှာ ကျွန်တော်ရေးခဲ့တာကတော့ ‘ဘုရင်ခံ’ ဆိုတာ ရေးပါတယ်။ ‘ရွှေဝါဆန်’ ဆိုတာ ရေးပါတယ်။ ဒီစာအုပ်ကလေးတွေဟာ တစ်အုပ် တစ်ကျပ်ပါပဲ။ နောက် ဇေနဂျာနယ်လည်း ထုတ်ခဲ့ပါသေးတယ်။ ဒီအချိန်က ဆရာသုခတို့လည်း ရေးကြပါတယ်။ သူတို့စာအုပ်တွေလည်း ပါးပါးပါပဲ။ စစ်ပြီးစမှာ ထွက်လာကြတဲ့ ဝတ္ထုတွေဟာ စစ်အတွင်းက ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရတာတွေ၊ စစ်ပြီးပြီးချင်း ရန်ကုန်မှာ တွေ့ကြုံရတာတွေ ရေးကြတယ်။ အဲဒီတုန်းက စစ်ပြီးပေမဲ့ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးက ရှိနေသေးလို့ ရန်ကုန်မှာ အင်္ဂလိပ်စစ်သားတွေ၊ ကပ္ပလီစစ်သားတွေ တော်တော်များများ ရှိကြတယ်။

အဲဒီအခါမှာ ‘လေဒီဂျစ်’တို့၊ ‘ဂျစ်သခင်’တို့ ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုတွေ ရေးကြတယ်။ ဗမာအမျိုးသမီးတွေ ဂျစ်ကားနဲ့ ပါသွားကြတာတွေ၊ ဂျစ်ကားပေါ် တက်စီးကြတာတွေ ရေးတယ်။ ဂျစ်ကားဆိုတာလည်း အဲဒီတုန်းကမှ ပေါ်ခါစ၊ မြင်ဖူးခါစဖြစ်တော့ ဂျစ်ကားစီးရရင်ပဲ ဂုဏ်ရှိသလိုဖြစ်နေတယ်။ မျက်နှာဖြူ စစ်သားတွေက ငွေကြေးလွယ်တော့

မိန်းကလေးတွေကို ကားပေါ် တင်ခေါ်ကြတယ်။ မိန်းကလေးတွေလည်း တော်တော်ပျက်စီးကြတယ်။ ဒါတွေကို မကြည့်နိုင်၊ မမြင်နိုင်ကြလို့ပဲ အဲဒီဝတ္ထုတွေ ရေးကြတယ်။ တခြားစာရေးဆရာတွေလည်း ဒီလိုပဲ ခေတ်ကို ထင်ဟပ်တဲ့ စာတွေ ရေးကြပါတယ်။

ကျွန်တော်ကတော့ စစ်အတောအတွင်းမှာ ဆန်ရေစပါးက ရှားပါး၊ ထွက်သမျှ ဆန်စပါးလည်း ဂျပန်တို့က ယူကြ၊ ဒါတင်မကသေးဘဲ တောင်သူ လယ်သမားတွေကို ချွေးတပ်ဆွဲ၊ တချို့မှာ လယ်လုပ်နေရင်း လယ်ကွင်းထဲက နေပြီး ချွေးတပ်ဆွဲခံကြရတယ်။ ဒီတော့ လယ်သမားတွေဟာ လယ်ကို ကောင်းကောင်း မလုပ်နိုင်ကြဘူး။ လုပ်လို့ ထွက်သမျှကိုလည်း ဂျပန်က အကုန်ယူ။ ဆန်ရှားတော့ သူခိုးဓားပြကလည်း ဆူ၊ လယ်သမားတွေလည်း လယ်ကွင်းထဲမှာ မနေဝံ့ကြတော့ဘူး။

ဒီလို မြန်မာပြည်မှာ ဖြစ်နေချိန်မှာ အိန္ဒိယမှာတော့ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးတဲ့ ကပ်ကြီးဆိုက်ပြီး လူတွေဟာ သန်းနဲ့ချီပြီး သေဆုံးခဲ့ကြရတယ်။

အဲဒီအချိန် စစ်ပြီးစအချိန်မှာ ကျွန်တော်နဲ့ သခင် သန်းထွန်းတို့ တွေ့ကြပြီး သည်အတိုင်း နေသွားရင်တော့ မြန်မာပြည် ဒုက္ခရောက်တော့မယ်။ မြန်မာ့ဆန်ကို မှီခိုအားထားနေတဲ့ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေလည်း ဒုက္ခရောက်ဦးမယ်။ ဒါကြောင့် ဆန်ရေစပါး ပိုမိုစိုက်ပျိုးရေးအတွက် (Grow More Rice) ဆိုတဲ့ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ရေး တစ်ရပ် အနေနဲ့ ဝတ္ထုရေးရင် ကောင်းမယ်လို့ သခင်သန်းထွန်းက

အကြံပေးပါတယ်။

သခင်သန်းထွန်းနဲ့ ကျွန်တော်တို့က လူပျိုဘဝတုန်းက အတူနေ၊ အတူအိပ်၊ အတူစားခဲ့ကြတဲ့သူတွေပါ။ စစ်ပြီးတော့ သူက ဖဆပလအဖွဲ့မှာ အတွင်းရေးမှူးချုပ် ဖြစ်လာတယ်။ ကျွန်တော်လည်း သူတို့အထဲ သွားလာဝင်ထွက်နေတော့ သူနဲ့ အမြဲလိုလို တွေ့နေရတယ်။ အဲဒါနဲ့ သူတိုက်တွန်းချက်အရ 'ရွှေဝါဆန်' ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုကို ရေးပါတယ်။ အဲဒီဝတ္ထုဟာ စစ်ပြီး ဒီဘက်ခေတ်မှာ တောင်သူလယ်သမားနဲ့ပတ်သက်ပြီး ရေးကြတဲ့ ဝတ္ထုတွေထဲမှာ အစောဆုံးဝတ္ထုလို့ ဆိုရပါ့မယ်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ်လောက်က ရေးတာပါ။

သည့်နောက် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကို အမြန်ရုပ်သိမ်းပြီး ပြည်သူတွေ တင်မြှောက်တဲ့ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးကို ပေးဖို့နဲ့ လွတ်လပ်ရေးကို တောင်းဆိုတဲ့အနေနဲ့ 'ဘုရင်ခံ' ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ရေးပါတယ်။

နောက်ပြီး ဂျပန်ခေတ်တစ်လျှောက်လုံးမှာ အင်မတန်ကို စိတ်နှလုံး ညှိုးချိုးခဲ့ရတာတွေကို ဖြေထုတ်ပစ်လိုက်တဲ့အနေနဲ့ 'ဆာယိုးနရား' ဆိုတဲ့ ဟောစာတမ်း စာတစ်အုပ် ရေးပါတယ်။ ပြဇာတ်လိုပါပဲ။ ပြဇာတ်စစ်စစ်တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ကာရန် နဆာတွေနဲ့ ရေးတဲ့စာပါ။ ရေးရင်းနဲ့ ကဗျာဈာန်ဝင်စားလာပြီး စိတ်ကလည်း လွတ်လပ်ပျော်ရွှင်နေတဲ့အခါမို့ နောက်ဆုံးပိတ်မှာ မဟာကဗျာလေးချိုးကြီးနဲ့ နိဂုံးချုပ်ထားပါတယ်။

အဲသလိုပဲ၊ ဆရာဦးထင်ဖတ်တို့ကလည်း တောင်သူလယ်သမားဘဝ သရုပ်ဖော်ဖြစ်တဲ့ စာပေလို့ဆိုရမယ့် 'ငဘ'

ဝတ္ထုကို ရေးပါတယ်။ ငဘဝတ္ထုရေးတော့ ၁၉၄၇ ခုနှစ်
လောက် ရောက်လာပြီမို့ စက္ကူကလည်း ပေါလာတဲ့အတွက်
စာအုပ်တွေဟာလည်း ခပ်ထူထူတွေ ဖြစ်လာကြပါပြီ။

သည့်နောက် နှုတ်ခမ်းနီ၊ ပါးနီကလေးတို့အကြိုက်
ဖြစ်တဲ့ အလွမ်းနဲ့ အချစ်ဝတ္ထုတွေ အထွက်များလာကြ
တယ်။ အဲဒါကြောင့် ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှာ တိုင်းပြုပြည်ပြုဝတ္ထု
ကောင်းတွေ ပေါ်စေလိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ မြန်မာနိုင်ငံ
ဘာသာပြန်အသင်းက စာပေဗိမာန်ဆုဆိုပြီး နှစ်စဉ်စာပေ
ဆုချီးမြှင့်တာ ပေါ်လာခဲ့တယ်။ ဒီလို စာပေဆုတွေ ချီးမြှင့်
ပေးမဲ့လည်း တချို့နှစ်များမှာ အဆင့်အတန်းမီတဲ့ ဝတ္ထု
မထွက်လာလို့ ဆုမပေးဘဲထားရတာ ရှိခဲ့တယ်။

အခုလို တိုင်းပြည်အကျိုးပြု စာအုပ်တွေက နည်းပြီး
အပျော်ဖတ်စာအုပ်တွေ များလာတဲ့အတွက် 'စာပေဖောင်းပွ
မှု' ဆိုတဲ့ စကားတစ်လုံး ပေါ်လာခဲ့ရတယ်။

ဒါပေမဲ့ ၁၉၆၁ ခုနှစ်မတိုင်မီ စာပေအရေးအသားဟာ
အားလုံးခြုံပြီးပြောရရင် စစ်ကြိုခေတ်နဲ့ မတူဘူး။ စာတွေ
ဟာ တော်တော်ကလေး ထက်ထက်မြက်မြက် သွက်သွက်
လက်လက် ဖြစ်လာကြတယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော်အကဲခတ်
မိတဲ့ အကြမ်းအားဖြင့် မြင်တဲ့ သုံးသပ်ချက်ပါပဲ။

၁၉၆၂ ခုနှစ် ဒီဘက်ဆိုတော့ တော်တော်ကလေး
တော့ အပြောရခက်ပါတယ်။ မေးတဲ့သူရဲ့ဆန္ဒက လွတ်
လပ်ရေးရပြီးနောက် တော်လှန်ရေးအစိုးရ မတက်မီ ကာလ
နဲ့ တော်လှန်ရေးအစိုးရ တက်လာပြီးတဲ့နောက် စာပေအရေး
အသားဟာ ဘယ်လိုလဲဆိုတာ နှိုင်းယှဉ်ပြစေလိုတဲ့ ရည်ရွယ်

ချက်ကလေးများ ရှိမလားမသိဘူး။

ဒီဘက်ခေတ်မှာတော့ ဆိုရှယ်လစ်စာပေဆိုပြီး ရေးကြပါတယ်။ လူထုအကျိုးပြုစာပေဆိုပြီး အများအပြား ရေးကြပါတယ်။ ဟိုဘက်ခေတ်တုန်းကတော့ ဘာတွေ အရေးများကြသလဲဆိုရင် စိတ်၏ အရသာခံစားတဲ့ စာပေမျိုးတွေ၊ စုန်း၊ တစ္ဆေ၊ ကဝေ ဆိုတဲ့ စာပေတွေပါ အပါအဝင်ပေါ့လေ။ ဒါတွေနဲ့ စာပေအရသာ ခံခဲ့ကြတယ်။ ဒီဘက်ခေတ်မှာတော့ ဒါတွေ မရေးကြတော့ပါဘူး။ ရေးခွင့်လည်း မရကြဘူး။ အဲဒီတော့ ဘဝနဲ့ နီးစပ်တဲ့စာပေ၊ မြေကြီးနဲ့ နီးစပ်တဲ့စာပေဆိုပြီး ခုခေတ်မှာ ရေးနေကြတာပဲ။ ဒီစာတွေနဲ့ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော်ကလည်း များများမဖတ်ရလို့၊ သိပ်အတွေ့အကြုံမများလို့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်တော့ မပြောနိုင်ပါဘူး။ ဒါကတော့ ကာလပေါ် ဝတ္ထုတွေကို ကျွန်တော် စာများများမဖတ်တဲ့ ချွတ်ယွင်းချက်တစ်ခုပါပဲ။

အခုတလောတော့ နည်းနည်းပါးပါး ဖတ်မိပါတယ်။ ဖတ်မိရတာကလည်း အိမ်ကလူတွေ ဖတ်ကြလို့ပါ။ အိမ်နားမှာ စာအုပ်ငှားတဲ့ဆိုင်တွေ ရှိပါတယ်။ ဒီလို စာအုပ်ငှားတဲ့ ဆိုင်တွေဟာ ရန်ကုန်မှာ အများကြီးပါပဲ။ စာအုပ်တွေ ဘယ်လိုပဲ ဈေးကြီးကြီး ဆယ်ပြား၊ ဆယ့်ငါးပြား ပေးပြီး ငှားဖတ်ရတယ်။ အခုအခါမှာ စာအုပ်တွေ တွင်ကျယ်လာတာဟာ အခုလို စာအုပ်ငှားတဲ့ဆိုင်တွေ များလာလို့၊ စာကြည့်တိုက်တွေ တိုးလာလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ အိမ်ကလူတွေက စာအုပ် ငှားဖတ်ပြီး ချထားတဲ့အခါ ကျွန်တော်ကလည်း အခုတော့ အားနေတဲ့အတွက် ကောက်ပြီး ဖတ်မိတယ်။

အဲဒီလိုဖတ်ကြည့်တဲ့အခါ အရေးအသားတွေ ထူးခြားလာ တာ၊ ထက်မြက် သွက်လက်လာတာ တွေ့ရတယ်။

ရေးကြရာမှာလည်း တတ်နိုင်သမျှ ဘဝနဲ့ နီးစပ်တဲ့ စာပေ၊ ဘဝသရုပ်ဖော် စာပေ၊ လူထုနဲ့ နီးစပ်တဲ့ စာပေ၊ မြေကြီးနဲ့ နီးစပ်တဲ့ စာပေဆိုပြီး ရေးကြတယ်။ အဲသလို စာအုပ်တွေ ထွက်လာကြပေမဲ့ ဖတ်တဲ့လူတွေ ပိုပြီးကြိုက် ကြတာက ကျွန်တော် အကဲခတ်လို့ရသမျှ ကျွန်တော် တွေ့ ရတာကတော့ ဘာသာပြန်စာပေ၊ ဘာသာပြန်ဝတ္ထုတွေ ပိုပြီး ကြိုက်ကြတယ်။

ဘာကြောင့် ဘာသာပြန်တွေကို ပိုပြီးကြိုက်ကြသလဲ ဆိုရင် တချို့ဝတ္ထုတွေဟာက ဟိုက နည်းနည်းဆွဲယူ၊ ဒီက နည်းနည်းဆွဲယူ၊ ဇာတ်လမ်းကျောရိုးကလေးတွေ ဆွဲယူ တာတွေ ရှိကြတယ်။ အရေးအသားကျတော့ ကောင်းကြ တာလည်း ရှိ၊ မကောင်း ကြတာလည်း ရှိရဲ့။ ဝတ္ထုကတော့ ပင်ကိုရေး မဟုတ်ကြဘူး။ မူရင်းအတိုင်းလည်း မဟုတ်ကြ ဘူး။

ဘာသာပြန်တာတွေကျတော့ အလကားတော့ ပြန်မှာ မဟုတ်ဘူး။ အရေးအသား မကောင်းဘဲ ဇာတ်လမ်း ဇာတ် အိမ် မကောင်းဘဲ ပြန်မှာမဟုတ်ဘူး။ ကောင်းလို့သာပဲဆိုပြီး ဖတ်ကြတယ်။ အရင်တုန်းကတော့ စစ်ကြိုခေတ် ဆိုပါ တော့လေ။ မေးတဲ့သူက ဒီဘက်ခေတ်ပြောပေမဲ့ ဟိုဘက် ခေတ်နဲ့ နည်းနည်း နှိုင်းယှဉ်ပြီးပြောမှ ပိုပြီးပေါ်လွင်မှာမို့ ပါ။

စစ်ကြိုခေတ်က ဘာသာပြန်ဝတ္ထုတွေကို သိပ်မဖတ်

ကြဘူး။ အင်္ဂလိပ်စာ တတ်တဲ့သူများကတော့ မူရင်းပဲ ဖတ်ကြတယ်။ ဟိုခေတ်က ဝတ္ထုအများဆုံးဖတ်တဲ့ အမျိုးသမီးပရိသတ်က အင်္ဂလိပ်စာ သိပ်ပြီးမတတ်ကြဘူး။ ကျောင်းနေကြရင်လည်း ခြောက်တန်း၊ ခုနစ်တန်းလောက်နဲ့ ကျောင်းထွက်ခဲ့ကြတာ များတယ်။ သူတို့ဟာ အင်္ဂလိပ်စာပေနဲ့ သိပ်အကျွမ်းမဝင်ကြ၊ အနောက်နိုင်ငံက အခေါ်အဝေါ်အသုံးအနှုန်းတွေ၊ ဓလေ့ထုံးစံတွေလည်း နဲ့နဲ့စပ်စပ် မသိကြလေတော့ တိုက်ရိုက် ဘာသာပြန်ဝတ္ထုအရေးကို သိပ်ပြီး အရသာမခံတတ်ကြဘူး။ ဒါကြောင့်လည်း အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုတွေ မှီးပြီး ရေးခဲ့ကြတဲ့ ဝတ္ထုတွေသာ အများအပြား ထွက်ခဲ့ကြတာပါ။

ဒီဘက်ခေတ်ကျတော့ အင်္ဂလိပ်စာတတ်တဲ့ အမျိုးသမီးတွေ၊ အင်္ဂလိပ်စာ အခြေခံရှိတဲ့ အမျိုးသမီးတွေ များလာကြပြီ။ သူတို့ဟာ အင်္ဂလိပ်၊ ဥရောပ၊ အမေရိက စတဲ့ နိုင်ငံတွေရဲ့အကြောင်းနဲ့ အဲဒီနိုင်ငံက လူမျိုးတွေရဲ့ စရိုက်သဘာဝတွေကို အတော်အတန် နားလည်လာကြ၊ အမြင်ကျယ်လာကြတယ်။ ဒီတော့ အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုတွေကို ဖတ်ချင်၊ သိချင်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့လည်း တချို့က မူရင်းအတိုင်း မဖတ်နိုင်ကြဘူး။ ဒီလိုမဖတ်နိုင်ကြတော့ တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်တဲ့ ဝတ္ထုတွေကို ဖတ်ကြတာပဲ။ ဇာတ်လမ်းတွေက ကောင်းပြီးသားဆိုတော့ စွဲကြတယ်။ အဲဒါကြောင့်လည်း ဘာသာပြန်စာအုပ်တွေဟာ တွင်တာပဲ။ ဒီထက် တွင်တာကတော့ ဦးသိန်းဖေမြင့်တို့၊ မောင်သာရတို့၊ တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်တို့ရဲ့စာအုပ်တွေလည်း တွင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လော

လောဆယ်တော့ ကျွန်တော့်အမြင်ပြောရရင် ဒိုင်းညောင့်
 ဝတ္ထုတွေ၊ လျှို့ဝှက် ဝတ္ထုတွေ များနေတယ်။ ဒါက ဂျိမ်းစ်
 ဘွန်းရဲ့ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုလားမသိဘူး။ ပစ်ခတ်နေကြတာ
 ပဲ။ ဘာမှတော့ အဆီအသား မရှိဘူး။ ရုပ်ရှင်နဲ့ စာပေနဲ့
 အပြန်အလှန် လုပ်နေတာပဲ။ တစ်ယောက်ကလာလည်း
 ကာရာတေးနဲ့ သံလက်သီးနဲ့၊ တစ်ယောက်က လာလည်း
 ဒိုင်းညောင့်နဲ့။ ဒီအထဲမှာ ကိုယ်ခန္ဓာနဲ့ပတ်သက်တာ၊ လိင်
 ကိစ္စနဲ့ပတ်သက်တာတွေလည်း ပါလိုက်သေးတယ်။ ဒါတွေ
 များလာတော့ ကနေ့မြင်ရတဲ့ဟာကို ပြောရလို့ရှိရင် စစ်ပြီး
 ခေတ်နောက်ပိုင်း ၆၀ ခုနှစ်အထိပေါ့လေ၊ စာတွေဟာ
 ဖောင်းပွခဲ့တာထက် ၆၂ ခုနှစ် ဒီဘက်မှာ စာပေဖောင်းပွမှု
 ဟာ ပိုကဲလာတယ်။

ကောင်းတဲ့စာလည်း ပါပါတယ်။ စက္ကူတွေ ရှားနေ
 တဲ့အထဲ ဖောင်းပွတဲ့ စာပေတွေလည်း ပါပါတယ်။ ဒါတွေကို
 မစိစစ်ကြဘူးလားဆိုတော့ စာပေစိစစ်ရေးဆိုတာ ရှိတော့
 ရှိပါရဲ့။ သို့ပေမဲ့ ဘာစစ်သလဲဆိုတော့ အစိုးရနဲ့ပတ်သက်လို့၊
 ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်နဲ့ပတ်သက်လို့၊ မူဝါဒနဲ့ပတ်သက်လို့၊
 ဒါတွေကို ထိခိုက် မထိခိုက် ဆိုတာပဲ အထူးသဖြင့် ကြည့်ပြီး
 စစ်ဆေးတဲ့အလုပ်ပဲ ရှိနေတယ်။ စာပေတိုးတက်ရာ တိုးတက်
 ကြောင်းနဲ့ပတ်သက်လို့ စစ်ဆေးဖို့ကတော့ သူ့ကိစ္စ မဟုတ်
 ပေဘူး။ အဲဒါကြောင့် လမ်းစဉ်နဲ့ ဥပဒေနဲ့ အငြိအစွန်းလွတ်
 ကင်းစေမယ့် အပျော်ဖတ်စာတွေ ရေးကြတာပဲ ရှိတယ်။
 ပြီးတော့လည်း ခေတ်နဲ့လျော်ညီတဲ့ စာပေ၊ ဘဝသရုပ်ဖော်တဲ့
 စာပေတွေကို ရေးနိုင်တဲ့ စာရေးဆရာတွေကလည်း သိပ်

များများ မရှိကြလေတော့ ဒိုင်းညောင့်စာပေ၊ အပျော်ဖတ် စာပေတွေ ရေးကြတာများလို့ ဒီနေ့ ဒီအခါမှာ စာပေဖောင်းပွ မှုတွေ များနေတယ်လို့ ကျွန်တော့်ထင်မြင်ယူဆချက်ကို ဒီမျှပဲ ဖြေပါရစေ။

*

ဆရာတို့ ငယ်စဉ်က ရေးခဲ့သော ဝတ္ထုတိုများနဲ့ ယခုခေတ် ဝတ္ထုတိုများ ခြားနားချက်ရှိပါသလား။
ယေဘုယျခြားနားချက်နဲ့ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို ရှင်းပြစေလိုပါသည်။

ကဉ္စနာညွန့်၊ ဝ/သ၊ ရန်ကုန်

အင်း ကိုယ်ရေးတဲ့ဝတ္ထုတွေ ကိုယ် ပြန်ပြီးစဉ်းစား ရဦးမယ်။ မရေးတာလည်း ကြာပြီ။ တချို့လည်း မေ့ကုန်ပြီ။ ရုတ်တရက် စဉ်းစားရသလောက်ပြောရရင် ခြားနားမှုတွေ ရှိပါတယ်။ ထူးခြားတဲ့ ခြားနားမှုတစ်ခုကို ပြောရရင် ဟိုတုန်းက ဝတ္ထုတိုဆိုတာ နှစ်မျိုးရှိတယ်။ မဂ္ဂဇင်းဝတ္ထုတိုနဲ့ ဂျာနယ် ဝတ္ထုတို။ ဒီနှစ်မျိုးအနက်က မဂ္ဂဇင်းဝတ္ထုတိုမှာ ဇာတ်လမ်းကို စ၊ လယ်၊ ဆုံး ပါပါတယ်။ များသောအားဖြင့် ဇာတ်ပေါင်းအထိ ပါပါတယ်။ ညားကြလေသတည်းပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကွဲကြလေသတည်းပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အဲသလိုနဲ့ အဆုံးသတ်တယ်။ Tragedy ဆိုရင် ချစ်သူတစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ကွဲသွားကြတာ၊ တစ်ဦးဦး သေသွားတာနဲ့ ဆုံးတယ်။ Romance ဆိုရင်လည်း ချစ်သူတို့နှစ်ဦး ပေါင်းသင်းကြတာနဲ့ ဆုံးတယ်။ ဂျာနယ်မှာပါတဲ့ ဝတ္ထုတို၊ ဝတ္ထု အတိုပေါ့လေ။ ဟိုတစ်နေ့က

ဆရာတစ်ယောက်ပြောသွားသလို ဝတ္ထုအတိုကျတော့
 ဇာတ်လမ်း ဇာတ်အိမ်အပြည့် မဟုတ်ဘဲ အဖြစ်အပျက်
 ကလေး တစ်ကွက်လောက်ပဲ ယူပြီး ရေးကြတယ်။ ဥပမာ
 လင်နဲ့မယား ကတောက်ကဆဖြစ်ကြ၊ စကားများကြ၊ ရန်
 ဖြစ်ကြပြီး သူကြီးအိမ်သွားကြ၊ မိန်းမက ကွဲမယ်၊ ကွာမယ်
 လုပ်၊ သူကြီးကလည်း ကွဲဖို့ ဆုံးဖြတ်၊ လင်မယား အိမ်ပြန်
 ရောက်ကြတော့ ယောက်ျားက သူ့ပစ္စည်းကလေးတွေ သိမ်း
 ဆည်းထုပ်ပိုးရင်း အဖျားတက်ချင်ဟန်ဆောင်ပြီး အိမ်ပေါ်က
 ရုတ်တရက် မဆင်းရအောင် အချိန်ဆွဲ၊ မိန်းမကလည်း
 ယောက်ျားထုပ်ပိုးနေတာကြည့်ရင်း စိတ်ထဲက ပြန်လည်လာ
 ပြီးတော့ တကယ်ဆင်းသွားမှာ စိုးရိမ်လာ၊ ဒါနဲ့ပဲ မိန်းမက
 မောင် သိပ်နေမကောင်းဘူးလား၊ ဘယ်လိုနေသေးလဲလို့
 မေးလားမြန်းလား၊ နဖူးကလေး၊ လက်ကလေး စမ်းလား
 ပြုလားလုပ်၊ ဒီဆေးကလေး သောက်ပါလားဆိုပြီး ဆေး
 ကလေးတိုက်၊ အိပ်ရာပေါ် ခဏလှဲနေလိုက်ပါဦးလားဆို
 ပြီး အိပ်ခိုင်း၊ တော်တော်ကြာကျတော့ မိန်းမကလည်း
 အိပ်ရာပေါ်ရောက်သွားပြီး ဇာတ်သိမ်းတာပဲ။

သူရိယရုပ်စုံထဲမှာ ဆရာကြီးပီမိုးနင်းရေးတဲ့ 'ကို
 ဆေးနီ' ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ထဲမှာ ပစ္စည်းဥစ္စာ ချမ်းသာတဲ့
 မိန်းမကြီးတစ်ယောက်ဟာ ယောက်ျားဆုံးသွားတော့ သွား
 လေသူအတွက် အုတ်ဂူကလေးလုပ်ဖို့ ပန်းရန်ဆရာ ကို
 ဆေးနီကို ခေါ်ပြီး တိုင်ပင်တယ်။ ဂူပုံစံကို ထုတ်ခိုင်းတယ်။
 ကိုဆေးနီက ပုံစံတစ်ခု ထုတ်လာတယ်။ သူဌေးကတော်
 မှုဆိုးမကြီးက သိပ်သဘောမကျလှဘူး။ သွားလေသူ

ကျေးဇူးရှင်ကြီးအတွက် အကောင်းဆုံး သင်္ချိုင်းဂူ လုပ်ချင် တယ်။ ကိုဆေးနီကလည်း ကျောင်းအမကြီး ကြိုက်တာသာ ပြောပါဆိုပြီး ပုံစံတစ်ခု မကြိုက်၊ တစ်ခု လုပ်ပေးတယ်။ ပန်းရန်ဆရာ ကြီးက အပြောလည်းပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ခါ နှစ်ယောက်သား သင်္ချိုင်းကုန်းသွားပြီး သွားလေသူ ဘုရား ဒကာကြီးရဲ့ မြေပုံကိုကြည့်ကြ၊ ဘယ်လိုသင်္ချိုင်းဂူလုပ်ရင် ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ လိုက်ဖက်မယ်ဆိုတာ တိုင်ပင်ကြ။ ဒီလိုနဲ့ပဲ အချိန်တွေကြာလာပြီး ပန်းရန်ဆရာကြီးနဲ့ ကျောင်းအမကြီး တို့ နီးစပ်လာရာက လူဆိုတာ သေမျိုးပဲ၊ သင်္ချိုင်းဂူကြီး လုပ်ထားလို့လည်း ပြန်ရှင်လာမှာမဟုတ်ဘူး၊ အခုအချိန်ဆို ရင် သွားလေသူလည်း အရိုးဆွေး လောက်ပါပြီလေ၊ မထူး တော့ပါဘူး။ အဲဒီတော့ သူ့လမ်းသူသွား၊ ကိုယ့်လမ်း ကိုယ် သွားကြစို့ရဲ့လို့ဆိုပြီး မုဆိုးမကြီးနဲ့ ကိုဆေးနီတို့ ညားကြ လေသတည်းနဲ့ ဇာတ်သိမ်းလိုက်တယ်။

အဲသလို ဂျာနယ်မှာပါတဲ့ဝတ္ထုအတိုက ဇာတ်ကွက် ကလေးတစ်ခုလောက်ကို ယူရေးတာများတယ်။ မဂ္ဂဇင်း ဝတ္ထုတွေကျတော့ တိုပင်တိုသော်လည်း ဇာတ်လမ်း အပြည့် ပါတယ်။ နောက်ပြီး ဂျာနယ်တွေထဲမှာပါတဲ့ ဝတ္ထုအတို တစ်မျိုး ရှိသေးတယ်။

အဲဒါကတော့ ‘ထုံဟောင်းသာဓက ပြတိုက်’ လို့ သင် ခန်းစာပေးတဲ့ ဝတ္ထုမျိုး ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ထုံဟောင်းသာဓက လို့ ဝတ္ထုမျိုးက တစ်ခန်းရပ် ပြဇာတ်ဆန်ဆန် အသံထွက် ဝတ္ထုမျိုးပါပဲ။ ဝတ္ထုထဲမှာ လင်ကမယားကို “ကဲ လာ သွား လိုက်ကြစို့ရဲ့” ဆိုပြီးတဲ့နောက်မှာ ဒေါက်ရှပ် ဒေါက်ရှပ်

ဆိုတဲ့အသံ ထည့်ပေးတယ်။ အဲဒါက လင်နဲ့မယား လမ်း
လျှောက်တဲ့ ဖိနပ်သံ။ ဒေါက်က နောက်ပိတ်ဖိနပ်သံ၊ ရှုပ်က
မိန်းမစီး ရှေ့ထိုးဖိနပ်သံ။

အဲသလိုသွားရာက “ဟေ့၊ ဂါရီဝါးလား၊ အောင်း”
လို့ ရထားကုလားကို ခေါ်လိုက်ရင် မြင်းလှည်းက ‘ဂျလိမ့်
ဂျလိမ့်’ နဲ့ ရောက်လာတယ်။ အဲဒါက ရထားဘီးက မြည်တဲ့
အသံ။ ပြီးရင်ယောက်ျားက “ဘဇားရ်ကို ဂျားရေကား” ပြော၊
ရထားကုလားက “အချားဆပ်” ဆိုပြီး ‘ရွီရွီ’ နဲ့ ရထားထွက်
သွား။ အဲဒီ ‘ရွီရွီ’ ဆိုတာက ရထားကုလားရဲ့ ကြာပွတ်သံပဲ။

ဒီလို ထုံးဟောင်းသာဓကဝတ္ထုတိုမျိုးပဲဖြစ်ဖြစ်၊ တခြား
ဝတ္ထုအတိုပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဂျာနယ်တွေထဲမှာပါတဲ့ ဝတ္ထုအတို
တွေမှာ ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာကလေးတွေနဲ့ အဆုံးသတ်ကြ
တယ်။ ဥပမာ ‘ကညာပျိုရယ်၊ အညာလွယ်၊ အောင်သွယ်နဲ့
လည်း ညားတတ်တယ်’ ဆိုတာမျိုး။ ဟာသဝတ္ထုအတိုဆိုရင်
လည်း ‘ဝီရိယအကျိုး၊ စောစောနိုး၊ သူခိုး တုတ်နဲ့ပစ်လွှဲ’
ဆိုတာမျိုးတွေနဲ့ နိဂုံးချုပ်ကြတယ်။

ခုခေတ်မှာတော့ ဒါမျိုးတွေ မရှိတော့ဘူး။ ခုခေတ်မှာ
တော့ နှုတ်ခမ်းနီ ပါးနီကလေးတွေရဲ့ အကြိုက်မျိုး ရေးကြ
တယ်။ ပြီးတော့ ဟိုတုန်းက ဇာတ်လမ်း ဇာတ်ကွက်မျိုးကို
အရေးထားကြတယ်။ အခုခေတ်မှာ ဇာတ်လမ်းထက် ရေး
နည်း ရေးဟန်ကို ပိုပြီး အရေးထားကြတယ်။ ကွန့်ကြတယ်။
ထွင်ကြတယ်။

ဟိုတုန်းကလည်း စာအရေးအသားမှာတော့ ခုခေတ်
လိုပဲ ပြောင်မြောက် ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဝါကျဖွဲ့ပုံ၊ ဝါကျ

တည်ဆောက်ပုံမှာ ခုခေတ်နဲ့မတူဘူး။ သဒ္ဒါကို ပိုပြီး ဂရုစိုက်
ကြတယ်။ ဟိုတုန်းက ဝတ္ထုတွေကို စကားပြေရိုးရိုးနဲ့ ရေးကြ
တယ်။ ဒီခေတ်မှာတော့ စကားပြေရော စကားပြောဟန်နဲ့ရော
ရေးကြတယ်။ စကားပြောဟန်နဲ့ ရေးကြရာမှာ ဇာတ်ကြောင်း
ပြန်တဲ့ အနေမျိုးနဲ့ ရေးတာတင်မဟုတ်ဘူး။ စကားပြော
သလိုလည်း ရေးကြတယ်။

ဝါကျတည်ဆောက်ရာမှာလည်း ဝတ္ထုတိုနဲ့ ဝတ္ထု
ရှည် မတူဘူး။ ဝတ္ထုရှည်ကျတော့ စာဖွဲ့တာမှာလည်း စကား
တံရှည်တယ်။ ဝတ္ထုတိုမှာတော့ ဝါကျတည်ဆောက်မှုဟာ
တိုတယ်။ ရှင်းလင်းပြတ်သားတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ရေးခဲ့
တာတွေကလည်း ဆရာကြီး ပီမိုးနင်းတို့ကို အတုယူပြီး
ဝါကျတိုကို ရေးခဲ့ကြတာတွေ ရှိပါတယ်။ ဥပမာ အညို
သည် ချော၏။ လှ၏။ အသားကလေးက ရွှေလိုဝင်း၊
ပါးကလေးက မိုးမိုးစင်းပြီး၊ ကြော့ရှင်းဖြူစင်၊ လူမြင်လျှင်
မက်လောက်၏ ဆိုတာမျိုး ရေးခဲ့ပါတယ်။

အဲသလို ကာရန်ကလေးနဲ့ ရေးတာဟာလည်း ဆရာ
ပီမိုးနင်းရဲ့ ဟန်ပါပဲ။ ဆရာကြီး ပီမိုးနင်းရေးတဲ့ ဝတ္ထုတစ်
ပုဒ်မှာဆိုရင် မောင်တင့်နှင့် မယ်မြင့်တို့သည် တစ်ယောက်
နဲ့တစ်ယောက် ရုန်းဆွဲ ရုန်းဆွဲနဲ့ တော်တော်ကြာတော့ တစ်
လုံးတည်း ဖြစ်သွားကြလေသတည်းလို့ ရေးထားတာရှိ
တယ်။

ဒီခေတ်ကျတော့ အရေးအသားတွေဟာ ပိုပြီး ပြတ်
သားလာတယ်။ သွက်လက်လာတယ်။ ပြီးတော့ ဇာတ်လမ်း
ထက် ဇာတ်ကောင်ရဲ့စရိုက်ကို အဓိက အာရုံစိုက်ပြီး ဖော်

ရေးကြတယ်။

ခေတ်တွေ ပြောင်းလာတယ်။ လူနေမှုစနစ်တွေ ပြောင်းလာတယ်။ လူတွေရဲ့ အတွေးအခေါ်တွေ ပြောင်းလာ တယ်။ အဲသလိုပဲ ဝတ္ထုတွေ ရေးနည်းရေးဟန်နဲ့ ဇာတ်လမ်း ဇာတ်ကွက် ပန္နက်သဲရိုက်ပုံ၊ တည်ဆောက်ပုံတွေဟာလည်း ပြောင်းလာတယ်။

ရှေးက စွန့်စားခန်းဝတ္ထုတို တစ်ပုဒ်ရေးမယ်ဆိုရင် ရှမ်းပြည်နယ်သွား၊ ရှမ်းဓားပြတွေနဲ့ တိုက်ခိုက်ရပုံတွေ ရေး မယ်။ ချင်းတောင် အစရှိတဲ့ တောင်တန်းဒေသတွေကို သွား မယ်ဆိုရင် အဲဒီတောင်တန်းသားတွေရဲ့ နေထိုင်မှုနဲ့ ထုံးတမ်း ဓလေ့တွေကို ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ လုပ်ကြံဖန်တီးလို့ဖြစ်စေ ရေးခဲ့ကြတယ်။ တချို့ဝတ္ထုတွေ ကျတော့ အာဖရိကတိုက်က လူရိုင်းတွေနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အနောက်တိုင်းဝတ္ထုတွေကို မြန်မာဝတ္ထု လုပ်ရေးကြတယ်။ တစ်နည်းပြောရရင် ဖတ်ကောင်းရုံ ရေးကြတယ်။

ဒီခေတ်မှာတော့ ပြုပြင်ရေးတွေပါလာတယ်။ တိုင်း ရင်းသား ချစ်ကြည်ရေးတွေပါလာတယ်။ ဟိုတုန်းကတော့ လူရိုင်းမကလေးက မြန်မာကောင်ကလေးကို ချစ်တာလိုဟာ မျိုးပဲ ရေးတယ်။ တိုင်းရင်းသား ချစ်ကြည်ရေး၊ စည်းလုံး ညီညွတ်ရေး ဆိုတာတွေ မပါသလောက်ပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒီခေတ် ရေးကြတဲ့ ဘဝသရုပ်ဖော်စာတွေ၊ ခေတ်ပြိုင်စာပေတွေထဲ မှာလည်း အသည်းကွဲစာပေတွေ၊ နှုတ်ခမ်းနီ၊ ပါးနီကလေး များရဲ့ အကြိုက်တွေလည်း တော်တော်ကလေး များများ တွေ့ရတယ်။

သိသိသာသာ ထူးခြားတာကတော့ ဒီခေတ်ဝတ္ထုတွေ
ထဲမှာ ဆေးပညာနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ဝတ္ထု၊ ထောင်နဲ့ပတ်သက်
တဲ့ ဝတ္ထု၊ စစ်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ ဝတ္ထုတွေ တော်တော်များများ
ပေါ်လာတယ်။ အတွေ့အကြုံရှိသူတွေက ရေးတာဖြစ်လေ
တော့ အားလုံးဟာ သရုပ်မှန်စာပေတွေ ဖြစ်ကြတယ်။ ဒီ
အထဲမှာ အရေးအသားကောင်းတဲ့ လူတွေက စွဲကြတယ်။
စာပေမိမာန်ဆုတွေ၊ အမျိုးသားစာပေဆုတွေ ရတယ်။

အဲဒါလောက်ပဲ ပြောပါရစေ။ ကျွန်တော်က စောစော
က အစီရင်ခံခဲ့တဲ့အတိုင်း ဝတ္ထုစာပေလောကနဲ့ အကြာကြီး
အဆက်ပြတ်နေခဲ့တဲ့အတွက် ဒီနေ့ရေးနေကြတဲ့ စာတွေကို
များများမလေ့လာရသေးပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဘယ်လိုအကျိုး
သက်ရောက်မှု ရှိတယ်ဆိုတာကိုတော့ နှိုင်းယှဉ်မပြနိုင်ပါ
ဘူး။ နောင်အလျဉ်းသင့်တဲ့အခါမှာ ဒီအမေးကို အဖြေပေး
ပါဦးမယ်။

**ဆရာတို့ငယ်စဉ်ခေတ်က ဝတ္ထုရှည်နဲ့ ယနေ့ ဝတ္ထု
ရှည်တို့၏ ခြားနားပုံ ရှင်းပြ၍ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို
သုံးသပ်ပြစေချင်ပါသည်။**

ခင်သန်းဆွေ၊ ဝ/သ၊ ရန်ကုန်

ဒါနဲ့ပတ်သက်လို့ စောစောက ပြောသွားတဲ့အထဲမှာ
လည်း နည်းနည်းတော့ ပါသွားပါပြီ။ ဟိုတုန်းက ရေးကြတဲ့
ဝတ္ထုရှည်တွေဟာ ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက် စ၊ လယ်၊ ဆုံး
သုံးပါးစလုံးနဲ့ ပြည့်စုံကြရတယ်။ အဲသလို ပြည့်စုံအောင်

ရေးကြတယ်။ သည်ခေတ်မှာတော့ စ၊ လယ်၊ ဆုံး သုံးပါး
စလုံး ပြည့်စုံပါတာလည်းရှိ၊ မပါတာလည်း ရှိတယ်။

နောက်ပြီး ဒီခေတ်မှာ ဇာတ်ကောင်ကို သရုပ်ဖော်ဖို့ရန်
အရေးကြီးတယ်ဆိုတဲ့ ဒီလိုခံယူချက်တွေ၊ အယူအဆတွေ
များလာတယ်။ ဒီလိုခံယူချက်ရှိသူတွေ များလာတယ်။
ပြီးတော့ ဇာတ်ကောင်ကို အများဆုံးပါအောင် ကြိုးစားပြီး
သုံးကြတယ်။ ဒါကတော့ ကျွန်တော်ထင်ပါတယ်။ စစ်နဲ့
ငြိမ်းချမ်းရေး ဝတ္ထု (ဘာသာပြန်) ပေါ်လာပြီးတဲ့နောက်
ဒီဝါဒတွေ ဝင်လာကုန်ကြတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ဒီအရင်က
တော့ ဒါလောက် ဇာတ်ကောင်များများနဲ့ ရေးကြတာ သိပ်
မရှိပါဘူး။

ကျွန်တော်တို့ရေးတဲ့ ကောလိပ်ကျောင်းသားဝတ္ထုထဲ
မှာတောင်မှ ဇာတ်လိုက်မင်းသား သုံးယောက်၊ မင်းသမီး
သုံးယောက်။ အဲဒါဟာ ထိုခေတ်က ဇာတ်ကောင် အများ
ဆုံးထည့်ပြီး သုံးခဲ့တဲ့ ဝတ္ထုပဲ။ ဟိုတုန်းက ဇာတ်ကောင်များ
များပါတာ သိပ် မကြိုက်ကြဘူး။ ရေးသူတိုင်းကလည်း
ဇာတ်ကောင်များများကို စရိုက် ပီပီပြင်ပြင် ပေါ်လွင်အောင်
မကိုင်နိုင်ကြဘူး။ ဦးသိန်းဖေမြင့်တို့လည်း ရေးခဲ့ပါတယ်။
ဇာတ်ကောင်များများနဲ့ အရှေ့ကနေဝန်းမှာလည်း ပါပါ
တယ်။ ဒါပေမဲ့ စ၊ လယ်၊ ဆုံး အဖုံးနဲ့ အပိတ်နဲ့ ရှိတယ်။

ဒီခေတ်မှာတော့ ဇာတ်ကောင်တွေ များတာပဲရှိ
တယ်။ မရှည်ရှည်အောင် စာအုပ်ကို ခေါင်းအုံးပြီး အိပ်လို့
ရလောက်အောင် အရှည်ကြီးတွေလည်း ရေးကြတယ်။ ဇာတ်
ကောင်တွေ များပေမဲ့ လျှောက်ပြီး ခေါ်သွားတာပဲ။ နှုတ်ခမ်း